ISHARA ZA ONYO KWA WATOTO WACHANGA

911 **Piga simu kwa 911**
ikiwa mtoto wako:

- hapumui
- haitikii
- ana kifafa

AMINI AKILI ZAKO

Nenda kwenye chumba cha dharura au huduma ya dharura
ikiwa mtoto wako:

- ana ugumu wa kupumua
- ana mabadiliko ya ghafla ya rangi
- ana kutema mate ya kijani kibichi

Piga simu kwa mtoa huduma wa afya
wa mtoto wako ikiwa mtoto wako:

- ana halijoto iliyo chini ya 97.7°F (36.5°C) au zaidi ya 100.4°F (38°C)
- hakuli vizuri
- ana mabadiliko kwa nepi zilizolowa au chafu
- anaonyesha dalili za maradhi au maambukizi
- ana macho au ngozi ya manjano
- analia kuliko kawaida

Ishara hizi za onyo kwa watoto wachanga zinaweza kuhatarisha maisha bila huduma ya matibabu.

- **Ikiwa mtoto wako hapumui**, anza CPR mara moja.
- **Mtoto asiyeitikia** mlaini au mlegevu kama mwanasesere wa matambara na hawezi kuamka.
- **Kifafa** ni mienendo isiyo ya kawaida ya mdundo ambayo huwezi kuizuia.
- **Mtoto wako anaweza kuwa na shida ya kupumua** ikiwa:
  - anatua akipumua hivi kwamba anakutia wasiwasi
  - anapumua haraka (zaidi ya pumzi 60 kwa dakika)
  - anatoa sauti akipumua (sauti za kupuliza au kupiga miluzi)
  - anafyonza chini au kati ya mbavu na/au shingoni kwa kila pumzi
- **Mabadiliko ya ghafla ya rangi** humaanisha mtoto wako anaweza kuwa na rangi ya bluu, kijivu au hafifu, hasa kuzunguka kinywa/midomo/ulimi.
- **Kutema mate ya kijani kibichi** kunaweza kuwa ishara ya dharura ya upasuaji.

Jina/Nambari ya Mtoa Huduma ya Afya:

_____

Hospitali ya Karibu ya Watoto:

_____

- **Ikiwa mtoto wako ana joto la chini au la juu**, mtoa huduma wako wa afya atakuambia cha kufanya baadaye.
- **Dalili zinazoonyesha mtoto wako hali vizuri** ni pamoja na:
  - kutapika isivyo kawaida
  - kula chini ya mara 8 katika masaa 24
  - mara kwa mara anahitaji kuamshwa ili alishwe
  - anakataa kula mara kadhaa
  - hawezi kunyonya na kumeza vizuri
  - kula kwa muda mfupi au kunywa chini ya kawaida kutoka kwa chupa
- **Kubadilika kwa kiasi cha nepi zilizolowa au chafu** humaanisha:
  - kupungua kwa idadi ya nepi chafu kwa siku
  - tumbo inaonekana ikiwa mviringo na ngumu kuliko kawaida
  - damu kwenye nepi
- **Dalili za maradhi au maambukizi** zinaweza kujumuisha rangi nyekundu au maji kutoka kwa kitovu, kutokwa na damu au umajimaji kutoka kwa sehemu ya tohara, kikohozi, mafua au pua iliyojaa.
- **Macho au ngozi ya manjano** ni ishara za homa ya nyongo ya manjano ambayo inapaswa kutathminiwa na mhudumu wa afya.
- **Kulia kuliko kawaida** kunamaanisha kuwa mtoto wako anahangaika kupita kiasi na ni mgumu kutuliza.

Kila mtoto ni tofauti. Amini ufahamu wako wa mtoto wako na upige simu kwa mtoa huduma wa mtoto wako ikiwa unaona dalili zinazokutia wasiwasi.

AWHONN
PROMOTING THE HEALTH OF WOMEN AND NEWBORNS

©2026 Association of Women's Health, Obstetric, and Neonatal Nurses. Haki zote zimehifadhiwa. Nakala za uchapishaji zisizo na kikomo zinaruhusiwa kwa elimu ya wauguzi pekee. Kwa maombi mengine yote ya kuchapisha, tafadhali wasiliana na permissions@awhonn.org.